

Reportatge

Exposicions de flors: entre la tradició i el turisme

Lluís Freixas

Maig i juny tornen a ser els mesos de les flors. Les tradicions florals lligades a la devoció mariana o a la diada de Corpus, esteses arreu de Catalunya fins fa dues o tres dècades, havien pràcticament desaparegut o sobreviuen en la letargia de la indiferència majoritària. Ara, en els darrers anys, es recuperen; això sí: sota formes ben diverses i amb resultats poc comparables.

Les catifes de Corpus tornen als carrers d'alguns municipis encara que sigui de manera tímida, i sense processons, alhora que les Enramades d'Arbúcies han esdevingut un fenomen turístic. L'exposició de flors de Girona també posa a prova cada any la capacitat de carrers, places, restaurants i pàrquings. Alguna mostra més, com la de Peralada, ha nascut ja amb la intenció d'atraure públic, i amb només dos anys de vida se situa en xifres de 45.000 visitants. D'altres, amb més tradició, es mantenen, amb algun intent de fer el salt o amb alts i baixos, com les deganes de Girona: les exposicions de Sant Feliu de Guíxols i Santa Coloma de Farners, que han complert cinquanta anys.

Temps de Flors, de Girona, les Enramades d'Arbúcies i la Mostra de Jardineria i Art Floral de Peralada, d'origen ben diferent, atrauen milers de persones

El fenomen és recent i les diverses exposicions que existeixen avui, si bé majoritàriament comparteixen l'origen religiós i tradicional, han tingut evolucions ben diverses, que no oposades. «L'èxit ha estat irregular. Girona ha viscut un procés ascendent que l'ha convertit en un fenomen massiu. Peralada sembla seguir una línia similar», explica Josep Maria Pagès, director tècnic de l'Associació de Viveristes de Girona.

Certament, la magnificència i l'èxit de «Girona, temps de flors», que pot arribar a atraure mig milió de persones, és una singularitat. Només s'hi poden comparar –salvant, és clar, les proporcions, tant per dimensió com per nombre de visitants– les Enramades d'Arbúcies o la Mostra de Jardineria i Art Floral de Peralada. Totes dues, com l'exposició de Girona, atrauen milers de persones. L'origen d'una i altra, en canvi, no té res a veure. Al marge del seu èxit turístic, les Enramades, declarades festa tradicional d'interès nacional l'any 1999 per la Generalitat, tenen una vàlua excepcional des del punt de vista folklòric i són una manifestació viva de la gesta de Corpus tradicional a Catalunya. La mostra de Peralada és de nova creació, una iniciativa pensada per revitalitzar el nucli antic de la població i atraure visitants, i s'ha convertit en un fenomen en només dos anys. No té el pes de la tradició, però és una evidència clara del dinamisme del municipi.

Paral·lelament, altres manifestacions similars només s'han tingut com a fenomen local o no han pogut fer el salt, encara que ho hagin intentat. És el cas de Santa Coloma de Farners, una petita mostra local que l'Ajuntament ha intentat reimpulsar coincidint amb el cinquantè aniversari. A final del 90, amb la intervenció dels viveristes de la zona, la mostra va intentar escalar posicions a semblança de l'exposició de Girona, però la iniciativa no va quallar i al cap de tres anys l'exposició, no només tornava a ser una activitat de caràcter veïnal i local, sinó que entrava en crisi.

El contrapunt podria ser l'Exposició de Flors de Banyoles, que s'ha captivat sense caure en la temptació i ha viscut una certa estabilitat amb una dimensió més que remarcable dins de la comarca, però sense la projecció d'Arbúcies o de Peralada. En la darrera edició, la vint-i-setena, l'Exposició de Flors de Banyoles va atraure entre sis mil i set mil persones, però l'orientació que té és ben diferent de les altres. La mostra, organitza-

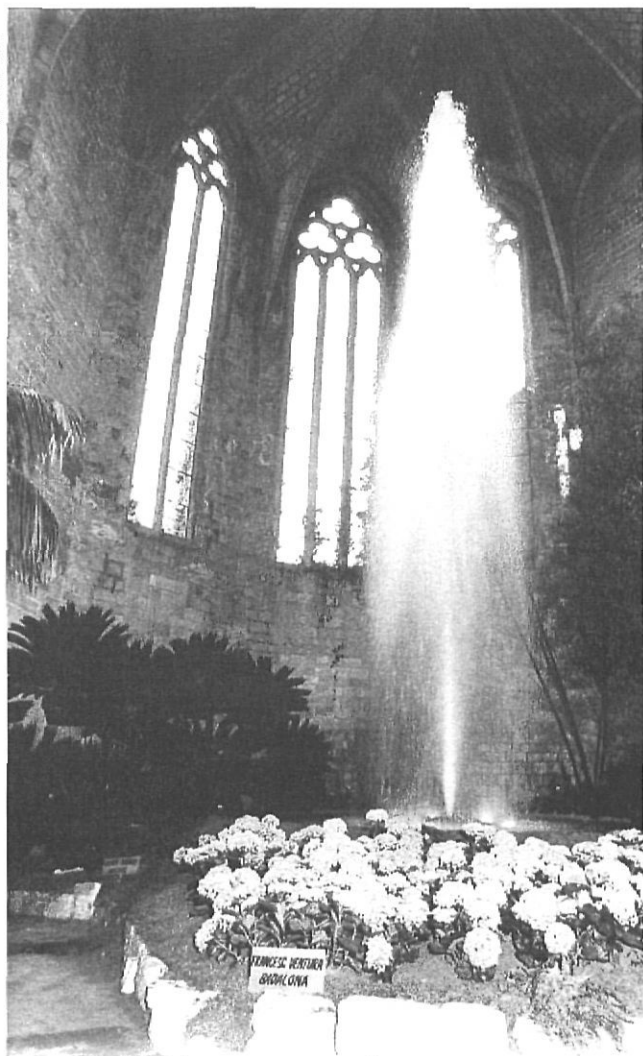

Museu Etnològic La Garriga (Arbúcies)

El carrer Camprodon d'Arbúcies per les Enramades de 2002.

da per l'associació Amics de les Flors amb el suport municipal, busca la participació veïnal, segons els seus responsables. L'organització desitja més una festa participativa que no pas un gran esdeveniment turísticocomercial, tot i la incidència de la mostra a la resta de municipis de la comarca. Celebrada el mes de juny, ofereix als visitants balcons decorats pels carrers que porten al monestir de Sant Esteve, que és el centre de la mostra i del concurs. També compta amb la participació de les entitats i escolars de la ciutat i inclou les demostracions d'elaboració de rams de flors i tallers florals infantils.

Hi ha altres mostres que tenen un àmbit estrictament local i se celebren amb un èxit remarcable. El Concurs de Plantes i Flors de Sils, que se celebra el segon diumenge de maig, per

Una imatge de l'Exposició de Flors de Girona de l'any 1983 a Sant Domènec.

exemple, ha superat les 37 edicions. Més jove és la de Santa Cristina d'Aro, que se celebra entre maig i juny, i es va crear fa 22 anys. A Sant Feliu de Guíxols, la mostra és també de les pioneres de Girona. L'origen és un concurs floral impulsat fa cinquanta anys per un grup de dones de la localitat, com va ser el cas també de les exposicions de Girona i Santa Coloma de Farners. El concurs és l'eix central de la mostra, que se celebra la primera quinzena de maig. Només aquest any 2003 s'ha deixat de fer per commemorar el cinquantè aniversari de l'exposició, però, es reprendrà l'any vinent.

El certamen inicial ha crescut en els darrers quinze anys, però en cap cas amb una trajectòria comparable a les mostres de més èxit, malgrat que Sant Feliu de Guíxols és una ciutat eminentment turística i comercial que podria treure bons rèdits d'un esdeveniment d'aquest tipus. L'exposició es va fer sempre

a l'ajuntament i al monestir fins als anys noranta. A partir de 1991 es va optar per nous espais i es van obrir patis particulars, però la iniciativa no va reeixir, segons Laura Aiguaviva, regidora de Cultura. Des d'aleshores, el concurs es manté com a element essencial de la mostra però l'organització -l'Ajuntament, amb el suport d'una comissió organitzadora amb una llarga trajectòria- ornamenta també alguns espais públics. Des de fa set anys, també té lloc una mostra de catifes, com si es tractés d'un Corpus desplaçat, a tres carrers del nucli turístic: Joan Goula, Sant Joan i Especiers. «La mostra és casolana i no té cap connotació turística especial, però les catifes atrauen molta gent, potser perquè es fan en diumenge i coincideix amb el dia de mercat setmanal», explica Aiguaviva.

Una altra mostra similar, encara que molt més recent, és la de Santa Cristina d'Aro, impulsada fa 22 anys. Aquesta exposició de flors, que té lloc a primers de juny, també té un àmbit estrictament local, i malgrat el caràcter turístic del municipi no es planteja com un forma de captar turisme. Ho demostra el fet que no s'exerceix cap control sobre el nombre de visitants que obté.

Alts i baixos d'una mostra pionera

L'Exposició de Flors de Santa Coloma és també de les pioneres que es van celebrar a Girona. El motiu va ser, com en tants casos, l'exaltació del maig, mes de les flors i de Maria i la iniciativa va sorgir, com passà a Girona l'any següent, de les integrants de l'aleshores ineludible *Sección Femenina del Movimiento*. Era el 1953 i va ser una exposició senzilla i domèstica que es va fer al casals d'Estiu, segons recorda Manel Casadevall, cap de la Brigada Municipal de Santa Coloma, col·leccionista de flors i organitzador de l'exposició d'enguany. Casadevall està molt convençut del format i les dimensions que s'adiuen a l'exposició colomenca: per a ell, ha de tenir un caràcter estrictament local i ha de comptar amb un concurs que estimuli la participació per garantir-ne l'èxit. Per això parla amb un cert recel de l'intent d'impulsar la mostra i fer-la créixer que es va viure a final dels anys noranta. Els sectors professionals i els vivers de la zona de Santa Coloma i Riudarenes esta-

Altres mostres, exposicions i concursos de flors són els de Santa Coloma de Farners, Banyoles, Sils, Santa Cristina d'Aro i Sant Feliu de Guíxols

ven interessats en l'exposició i van voler convertir-la en una fira de la flor, que només va durar tres anys. «Es va voler fer a l'engròs i semblava que la gent competia a veure qui portava l'olivera més antiga o feia el muntatge més espectacular. Vam tenir uns anys excepcionals i es va espatllar. Després d'allò, qualsevol cosa que féssim semblaria petita. Ara ha tornat a ser el que havia de ser», conclou Casadevall.

El concurs de l'exposició ha desaparegut també en les darreres edicions, que ha vist diversos canvis en l'organització. Finalment, aquest any 2003, la responsabilitat l'ha assumit directament l'Ajuntament. «De moment hem arribat als cinquanta anys, que és el que preteníem», apunta Manel Casadevall, que no sembla sentir cap enveja per un certamen floral com el de Girona. «L'evolució d'esdeveniments com aquests depèn de les persones i també dels diners. Girona té un gran marc i el llueix. Qualsevol cosa que s'hi faci lluirà sempre i, a més, s'hi aboquen molts diners», opina.

Fotografia de família dels responsables de la Fira de la Flor de Santa Coloma de Farners de l'any 1998.

DAVID BENELL / AJUNTAMENT DE SANTA COLOMA DE FARNERS

Ha nascut una estrella

Peralada, com ja s'ha avançat, ha impulsat una ambiciosa mostra floral que té, en el seu substrat, el mateix esperit que la gironina actualment: lluir els racons més característics de la vila i revitalitzar el nucli antic com tantes altres mostres de diverses característiques que han proliferat arreu, des de mercats medievals fins a fires d'artesanía i similars. El golf, el casino i el castell, esdeveniments com els festivals de música o el flux turístic que té el municipi són, probablement, elements essencials de l'èxit obtingut: quaranta mil visitants en la primera edició i quaranta-cinc mil en la segona, segons les dades de l'organització. L'any 2002 hi van participar 25 empreses de jardineria, 22 floristes, 15 jardiniers i més de cinquanta voluntaris. La mostra del mes de juny passat va tenir 35 empreses de jardineria i 22 de floristeria, i vuit espais nous afegits als 27 de l'any anterior, amb un total de seixanta muntatges. A totes les places s'hi va fer un muntatge professional i l'entrenador de l'Espanyol, Javier Clemente, amb segona residència al municipi, va ser l'encarregat d'inaugurar-la.

La Mostra de Jardineria i Art Floral de Peralada, que uneix els esforços de l'Ajuntament, el centre cultural Sant Domènec i la Fundació Castell de Peralada, permet una mirada diferent sobre places, patis i jardins del nucli medieval, el castell, l'església del Carme, la parròquia de Sant Martí o els claustres de Sant Domènec. L'objectiu, segons les cròniques aparegudes en els mitjans gironins després de la celebració de la segona edició, és créixer.

Les Enramades, la convivència de tradició i èxit

Les Enramades també són avui una atracció turística, però la festa és una iniciativa veïnal i ciutadana, que implica directament al voltant d'un terç de la població i que manté l'esperit històric de la festa. És l'única població de Catalunya que encara celebra la vuitada de Corpus, un cicle festiu de vuit dies de durada que existia arreu de Catalunya, amb l'estructura que podia tenir al segle XVIII. El nom, característic ara de la mostra floral arbúcienc, també era comú a la resta de poblacions.

Les Enramades es feien inicialment a l'església, però al segle XVIII la proximitat de les atxes enceses amb els ornaments florals van provocar un incendi i des d'aleshores es fan al carrer. Fins al 1948, l'ornamentació floral consistia en meres catifes de flors per evitar el contacte del Santíssim amb el terra durant la processó de Corpus. L'any 1948, una veïna, Josefa Solà, va convèncer-ne unes altres de confeccionar un dibuix –el Calze i la Forma– per no limitar-se a omplir el carrer de flors. Avui, 55 anys després, el diumenge abans de Corpus es fan 18 catifes florals que signifiquen un total de dos quilòmetres d'ornamentació pels carrers del nucli antic d'Arbúcies, i el dibuix que farà cada grup és un dels secrets més ben guardats del municipi. La confecció de les catifes mobilitza més de 1.500 persones, en colles que oscil·len entre les 70 o 80 persones i les 200.

Arbúcies, com Girona, viu al límit de la seva capacitat la festa de les Enramades. Per a la celebració s'habiliten uns dos mil aparcaments per a turismes a l'entrada del municipi, aprofitant els patis escolars i la zona industrial, i una cinquantena més de places per a autocars. Segons els responsables municipals, el diumenge abans de Corpus, el poble rep entre 12.000 i 15.000 persones, «una xifra que, per a Arbúcies, és una bestiesa», afirma Pere Garriga, regidor de Festes i president de la *Comissió de Catifaires en el moment de celebrar-se'n la darrera edició*, el mes de juny passat.

Pere Garriga posa èmfasi en el caràcter tradicional i en el valor folklòric i cultural de les Enramades. «Morir d'èxit? No crec que ens trobem davant d'aquest risc. És cert que si l'afluència de visitants augmentés de quatre mil o cinc mil persones crearia problemes i no sé com es podrien resoldre, però, en essència, les Enramades mantenen el seu origen tradicional i popular, les famílies conviden els parents de fora coincidint amb aquestes diades, i es manté l'organització veïnal de la festa». Garriga remarca també que es conserva el cicle original de vuit dies: «Des que el dijous de Corpus és laborable, les Enramades es fan el diumenge abans, però durant els vuit dies, cada dia és la festa d'un dels barris del poble i hi ha actes», indica. «Les Enramades –afegeix– són la gran festa turística d'Arbúcies i el

AJUNTAMENT DE SANTA COLOMA DE FARNERS

Un altre aspecte de l'exposició de Flors de Santa Coloma de Farners d'enguany, edició del cinquantenari, a la Llar dels Jubilats, a l'antic Cercle Cultural Colomenc.

sector comercial i l'hostaleria se'n beneficien, però tot el muntatge és ciutadà. L'Ajuntament només hi contribueix coordinant, i amb un suport econòmic de 3,38 euros (562 pessetes) per metre quadrat de catifa que finalment serveixen per pagar un sopar que es fa en un garatge».

La singularitat de les Enramades d'Arbúcies i la desaparició de les manifestacions florals de Corpus a altres indrets de Catalunya, sens dubte han contribuït al seu èxit més turístic. Els darrers anys, però, hi ha una relativa i discreta recuperació de la festivitat de Corpus, amb carrers encatifats i misses a l'aire lliure. Algunes de les poblacions que celebren el Corpus amb més vistositat són Blanes –on el costum de les catifes florals i la processó s'ha mantingut– i l'Estartit o Palafrugell, on es tracta d'una festivitat recuperada. A l'Estartit es tornen a confeccionar catifes de Corpus des de fa quatre anys, a iniciativa dels comerciants, i enguany es van cobrir tres quilòmetres de sòl i es van fer 150 catifes. Palafrugell ha tornat no només a confeccionar les catifes sinó també a celebrar la processó.

La massificació és probablement el peatge de l'èxit, però això no espanta els organitzadors, que remarquen l'entusiasme i l'estoïcisme dels visitants

Girona, ciutat conquerida

L'exposició de flors que l'any 1954 es va celebrar per primera vegada a Girona no té res a veure amb la que ha conquerit tota la ciutat antiga i part de la moderna en un breu període de deu anys. A l'inici l'exposició va ser itinerant. La primera es va celebrar al saló de descans del Teatre Municipal. L'any següent es va fer un concurs d'engalanament de balcons, amb la idea d'alternar-lo amb l'exposició, i la segona edició va instal·lar-se a l'antiga Sala de Pergamins de l'actual Casa de Cultura, en un espai que avui ocupa la Biblioteca Pública. Posteriorment es traslladà a Sant Pere de Galligants, un emplaçament que, a final dels anys setanta, provocà queixes dels responsables del Museu Arqueològic de Girona, que no consideraven compatible l'activitat museística amb la mostra floral.

El canvi conceptual es va fer el 1982, en què l'exposició —que deixava Sant Pere de Galligants i s'instal·lava a Sant Domènec— va començar a ocupar nous espais i van obrir patis particulars. Rosa Maria Labayen, de l'associació Amics de la Girona Antiga, recorda com Sant Domènec es trobava «en un estat deplorable». «Semblava que allà no s'hi podia fer res, a més temíem que la gent no pugés i deixés de venir perquè a Sant Pere de Galligants era més pròxim. Aleshores se'ns va acudir la idea d'obrir patis per fer el camí més agradable fins a Sant Domènec».

La idea dels patis va resultar, però la dècada es tancà amb una nova crisi causada altra vegada per l'emplaçament. Sant Domènec havia de ser per a la Universitat. «Aleshores l'exposició hauria pogut desaparèixer», opina Labayen, «però es va decidir posar l'accent en els patis i poc després ja es van incorporar a l'exposició llocs d'importància com els Banyes Àrabs o la recuperació de la caserna d'Alemanys, que era una selva».

La mostra va agafar embranzida de manera progressiva. Poc després, l'any 1993 —fa només deu anys—, l'exposició de flors era visitada per unes trenta mil persones, segons recollen els diaris, una xifra important, però encara del tot incomparable amb l'espectacularitat de l'avaluació numèrica de les darreres edicions. El resultat, que superava de molt les xifres de l'edició anterior, feia manifestar als seus responsables que «la nova configuració de l'exposició té prou ingredients i aflluència de públic per con-

tinuar en aquesta línia». Josep Maria Birulés, aleshores regidor del Barri Vell i autor d'aquest diagnòstic, no s'equivocava pas, però potser tampoc intuïa que es tractava d'un *crescendo* imparabile.

L'any 1995 es podien visitar trenta patis i l'itinerari d'exposicions incloïa una dotzena de llocs com el claustre de la Catedral, Torre Gironella, la caserna d'Alemanys, els Jardins de la Francesa, l'església de Sant Lluç, els Banyes Àrabs, la plaça dels Jurats o la capella de Sant Nicolau. Aquest any 2003, el nombre de patis visitables era de 53 i l'itinerari d'exposicions florals tenia vint punts a més de vuit jardins. El nombre de visitants va ser de mig milió de persones, una xifra estimativa, és clar, que en els darrers cinc o sis anys ocupa invariablement els titulars de premsa a l'hora del balanç. L'any 2000, l'aleshores alcalde, Joaquim Nadal, advertia que la ciutat ja no podia absorbir més gent i apostava per mantenir l'interès i la innovació sense desvirtuar la mostra.

Ningú no pot posar en dubte l'èxit turístic i econòmic de l'Exposició de Flors de Girona: s'ha introduït de ple dret en els circuits turístics, augmenta l'aflluència de públic els dies feiners gràcies a visitants que fugen de les cues però no renuncien a l'expo-

L'exposició de flors de Girona de l'any 1979 a Sant Pere de Galligants.

Una imatge del Claustre de la Catedral de Girona l'any 1993.

sició, té visitants malgrat la pluja (l'any 2002, per exemple, la imatge dels visitants protegits per paraigües il·lustraven les cròniques periodístiques), veu créixer el nombre de visitants estrangers, i ha estat capaç de descobrir alguns dels indrets més particulars de la ciutat als seus mateixos residents. Tot i això, sense qüestionar ni l'èxit ni la intenció de la iniciativa, aplaudida de manera gairebé unànime pels mitjans de comunicació i pels que anomenem creadors d'opinió, en els darrers dos o tres anys s'han sentit algunes veus discretes que expressaven el temor de superar la capacitat dels carrers i de la infraestructura turística gironina: alguns residents que fugen de la massa turística i també visitants que es veuen superats per l'èxit de la idea que els ha dut a Girona i es troben amb patis saturats, cues de cotxes i de gent que inunden la ciutat. Potser no s'han sentit gaires veus preocupades per la pèrdua de la calma, però algunes són prou qualificades. L'escriptor Antoni Puigverd aplaudia l'any 2001 (*El Punt*, 14 de maig) «la tenacitat dels guies turístics gironins, dels inventors i promotors de les llegendes, dels Amics de la Girona Antiga i de totes les persones que en nom de la iniciativa pública o privada popularitzen la ciutat». I afegia: «És bo per a l'autoestima dels

gironins. És bo per al calaix dels bars i les botigues». Però es compadia personalment d'aquest èxit: «Ara és una setmana tan exitosa, apoteòsica i colossal que em sobrepassa i em fatiga».

La massificació és probablement el peatge de l'èxit, però això no espanta els organitzadors. Maria Cubarsí, de l'associació Amics de les Flors i una de les impulsores de l'exposició, remarca l'entusiasme i l'estoïcisme dels visitants. «Les cues són incòmodes i tot es veuria millor amb menys gent, és clar, però no podem pas evitar que en vingui tanta. A més la gent ve amb molt d'entusiasme i no s'espanta ni per les cues ni per la pluja: a vegades ha plogut i la gent continuava allà visitant patis», subratlla.

Cubarsí considera, a més, que l'exposició va més enllà dels dies de celebració de la mostra i dels visitants de Girona. «L'exposició –afirma– ha contribuït a recuperar espais. Cada any un lloc o altre. Molts jardins s'han anat recuperant amb l'exposició i els arbres que es planten, queden. S'han fet coses importants. Només s'ha de pensar en Torre Gironella i els jardins del Doctor Figueras, que abans eren un bardisser».

Entusiasme també és el mot que utilitza Rosa Maria Labayen, per a qui el futur de la mostra està assegurat. «Un dels objectius que ens hem marcat és que hi hagi relleu, perquè nosaltres no podem fer això eternament, però hi ha molta gent jove que està interessada en l'exposició. Tenim artistes, escultors, arquitectes que col·laboren amb nosaltres, que treballen voluntàriament per fer instal·lacions en els patis i ho fan amb tot l'entusiasme del món. Arriba gent de tot arreu: València, Múrcia, Sevilla, Holanda, Suècia, del lloc més insospitat. Tenim un voluntariat extraordinari i la continuïtat garantida».

Una exposició professional

Paradoxalment, manifestacions florals d'èxit, amb innegable incidència econòmica, tenen un efecte escàs en el sector productiu gironí, malgrat que Girona és la segona regió productora de plantes d'ornamentació i de jardí del sud d'Europa, superada només per la Toscana italiana, i la primera subministradora de planta de viver, per a la jardineria pública i privada. El volum de negoci s'acosta, en dades del 2001, als 5.000 milions de pessetes. En canvi, tot i la

importància del sector viverista, Girona no produeix flor i els grans productors es concentren al Maresme, malgrat que actualment perden pes a favor de zones del sud d'Espanya, especialment Huelva.

Els viveristes veuen amb bons ulls aquest tipus de manifestacions però el seu interès principal és un altre i per això han impulsat una fira professional, Arboretum. «Les exposicions de flors són un gran aparador i si això contribueix a augmentar l'interès de la gent, al sector ja li està bé, però això no és la nostra preocupació principal», explica Josep Maria Pagès, director tècnic de l'Associació de Viveristes de Girona. Segons Pagès, aquest tipus de manifestacions, igual que altres diades de compra massiva de flors, com Tots Sants o Sant Jordi, «tenen incidència en la floristeria i en la flor tallada, no en la jardineria». «A nosaltres ens interessa captar clients de fora per ampliar mercat i una eina eficaç és la Fira Arboretum, que, a diferència de les altres exposicions i mostres florals o de plantes, té un caràcter professional, malgrat que el darrer dia d'obertura es permeti l'entrada del gran públic».

Fins ara, s'han celebrat tres edicions d'Arboretum (2001, 2002 i 2003), el mes de setembre, i la mostra ha rebut milers de visitants, professionals i públic en general. El nombre de visitants professionals va pujar, l'any 2002, a uns 4.500, una xifra considerable, atès que es tracta de visitants qualificats. Una altra dada que avala l'èxit de la fira és que aquesta segona edició va tenir 130 expositors, una xifra que duplica el nombre de participants a la primera, i alguns eren empreses franceses i italianes. L'organització preveu fins i tot visites guiades amb helicòpter perquè els visitants puguin sobrevolar les zones de producció del Gironès i la Selva, prèvia reserva del viatge, que té un cost d'entre 95 i 140 euros, segons la durada del vol.

Concentració del consum

Les diades de gran consum de floristeria com Tots Sants o Sant Jordi són una altra forma de gran exposició. Només cal passejar pels carrers neuràlgics de les ciutats entre parades de llibres i flors, el 23 d'abril, o pels cementiris a partir del primer de novembre, o l'endemà, dia de Difunts, durant els pocs dies que la majoria d'ofrenes als nínxols són fetes amb flor natural. Aquestes dia-

des, però, tampoc són cap panacea per al sector de la floristeria, tan minorista com productor: deixen molts diners en poc temps però augmenten els riscos fins a convertir-se en un dels grans problemes del sector. Bona part del volum de negoci anual es concentra en unes poques dates concretes, sobretot quatre: Sant Jordi, Tots Sants, el dia de la Mare i Sant Valentí, segons un portaveu del Mercat de la Flor de Vilassar de Mar, integrat per més de 480 socis productors i amb més de 5.000 compradors. En realitat, aquesta concentració resulta un problema per al comerç minorista, que ha de multiplicar esforços, però sobretot per al productor, que veu com Mercabarna serveix quatre milions de flors només per la Diada de Tots Sants, l'11 % de les vendes de 2002. La portaveu del Mercat de la Flor de Vilassar remarca el risc econòmic d'aquestes grans concentracions de la demanda: «Durant uns dies vas de bòlit i tot resulta molt complicat perquè si el gènere t'arriba una setmana abans, no t'aguanta, i una setmana després no serveix per a res». Els productors i els venedors al detall saben bé, doncs, perquè les flors són la metàfora més utilitzada de l'oportunitat i de la fugacitat des de fa milers d'anys.

Lluís Freixes

Un detall del muntatge de les Enramades de 2002 al carrer Camprodon, la via principal d'Arbúcies.

